

Fjällmossens naturreservat

Skötselplan

Upprättad 1999
Länsstyrelsen Östergötland

SKÖTSELPLAN FÖR FJÄLLMOSSENS NATURRESERVAT

Skötselplanen gäller utan tidsbegränsning. En översyn bör göras senast om 10 år för att bedöma behovet av revidering. Skötselplanen har upprättats av Länsstyrelsen 1999.

Innehållsförteckning

Sida

A. ALLMÄN BESKRIVNING	3
1. Administrativa data om naturreservatet	3
2. Ändamål, föreskrifter och grund för beslut	3
3. Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden	4
3.1 Naturbeskrivning	4
3.2 Kulturhistoriska förhållanden	10
3.3 Nuvarande markanvändning	10
3.4 Tillgänglighet	10
3.5 Slitage- och störningskänslighet	10
3.6 Källuppgifter	11
B. PLANDEL	12
1. Disposition och skötsel av mark	12
1.1 Kvalitetsmål för Fjällmossens naturreservat	12
1.2 Skötselområden	12
1.3 Jakt	13
1.4 Utmärkning av reservatets gräns	13
2. Anordningar för rekreation och friluftsliv	14
2.1 Övergripande mål	14
2.2 Riktlinjer och åtgärder	14
2.2.1 Information	14
2.2.2 Vandringsled	14
2.2.3 Parkeringsplats	14
2.2.4 Renhållning	14
3. TILLSYN	14
4. DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING	14
4.1. Dokumentation och inventering	15
4. 2 Uppföljning	15
5. FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN	15
5.1 Ekonomisk utredning	15
5.2 Finansiering av naturvårdsförvaltningen	15

A. ALLMÄN BESKRIVNING

1. Administrativa data om naturreservatet

Reservatets benämning:	Fjällmossens naturreservat
Objektnummer:	05 02 085
Kommun:	Norrköping
Socken:	Kvarsebo och Krokek
Lägesbeskrivning:	8 km NV Kvarsebo kyrka
Kartor:	Topografisk karta 9G Katrineholm SO Ekonomiska kartor 9617, 9618
Koordinater:	1541800 6508300
Gräns:	Innerkanten av den kraftiga linjen på, till beslutet, bifogad karta.
Fastigheter:	Fjällmossen 6:1
Markägare:	Staten via Naturvårdsfonden
Area:	469 ha
Naturtyper:	Myrmark, 271 ha Sjö, 5,6 ha Berg, 12 ha Produktiv skogsmark, främst barrskog 181 ha varav äldre skog 91 ha yngre skog 90 ha
Naturvårdsförvaltare:	Länsstyrelsen Östergötland

2. Ändamål, föreskrifter och grund för beslut

(se beslut om Fjällmossens naturreservat)

3. Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden

3.1 Naturbeskrivning

Fjällmossens naturreservat omfattar en yta på 469 ha och ligger ca 5 km norr om Bråvikens norra strand. Naturreservatets västra gräns tangerar Lövsjön. Naturreservatet fortsätter in i Södermanlands län längs den norra gränsen.

Fjällmossens naturreservat består av 271 ha myrmark, 5,6 ha sjö, 181 ha produktiv skogsmark och 12 ha bergig mark. Myrmarken består av ovanligt stora, orörda topogena (plana) kärr. I myrkomplexet ingår också mosaikblandmyr och svagt välvda mossar.

Skogsmarken domineras av barrskog som bitvis är gammal och flerskiktad. Längs den södra kanten av mossen ingår en bård av skogsmark i naturreservat, därutöver ingår i mossen utskjutande uddar och holmar med skogsmark. På dessa uddar återfinns den äldre skogen i huvudsak. Terrängen i omgivningen är förhållandevis flack men här och var finns uppstickande berg som t ex vid Getslottet på myrens södra sida.

Geologi och geomorfologi

Berggrunden i Fjällmossens naturreservat består av röda gnejser. De geomorfologiska formerna i området består av moränryggar i nordväst-sydostlig riktning. Dessa ryggar bildar uddar och öar i myren. Moränryggarna delar också upp myrmarken i den sydöstra delen i två långa flikar, den ena åt sydost och den andra åt söder, Fjällmossevikens.

Hydrologi

Fjällmossen dräneras till allra största delen mot norr till Nyköpingsåns avrinningsområde, endast den sydostligaste delen dräneras åt söder till Bråviken. Myren är till stor del ensidigt svagt lutande mot norr med utloppsbeck i Ramundsbäcken i Södermanland. Ramundsbäcken avvattnar även till viss del Lövsjön som ligger väster om Fjällmossen. Dräneringen från myren sker oftast i drag av kärrkaraktär och kan många gånger vara svår att följa. Sjön Stora Göljen, som ligger på den östra kanten av Fjällmossens centrala del, har inga synliga till- eller utlopp.

Fjällmossens tillrinningsområde är förhållandevis litet och ligger främst söder om myren. I sydöstra delen av myren går en vattendelare över myren. Vattendelaren är dock svår att urskilja i terrängen liksom myrens lutning över huvudtaget. Myrens låga lutningsgrad gör att stora delar av myrytan har låg avrinning och därför är mycket blöt och ofta svårframkomlig.

Myrkomplexet försumpar inte närliggande fastmark i någon större utsträckning och sumpskog har också mycket liten utbredning utmed dess kanter. Myrens kanter är ofta skarpa med en övergång direkt till skogsmark och hedsamhällen. Ofta finns en smal mossebård mellan kärr och skog.

Vegetation

Vegetationsbeskrivningen är hämtad från rapporten "Fjällmossen - inventering och planering av ett riksintressant myrkomplex", 1976. Länsstyrelsen i Östergötlands län.

Översiktlig beskrivning av myrmarken

Större delen av Fjällmossen upptas av fattigkärrvegetation vilken påvisar närvaro av fastmarksvatten, dvs sådant vatten som passerat genom minerogena jordarter innan det kommit ut på myren.

Mossepartier dvs sådana myrområden som får sin fuktighet enbart från nederbörden ligger främst i myrens västligaste del och i sydost. Dessutom finns smärre mossepartier spridda utmed Fjällmossens kanter och på dess centrala plan. Här och var finns sk öblandmyr som är en mosaik av mosse- och kärrpartier. Öblandmyren består av ett trädfattigt (enstaka mycket små martallar kan finnas), tuvigt plan där tuvorna byggs upp av mossesamhälle och det mellanliggande planet av kärrsamhälle (fastmattesamhälle).

Fjällmossens vegetation består enbart av artfattiga växtsamhällen. Inga indikatorer på rikare växtsamhällen har påträffats på själva Fjällmossen. Här och var kan man påträffa sumpnycklar (*Dactylorhiza traunsteineri*) och myggblomster (*Hammarbya paludosa*). Dessa båda arter förekommer både i fattigkärr och i kalkpåverkade kärr.

Fjällmossens vegetation innehåller flera växtgeografiskt intressanta arter, framför allt kan nämnas den ovanligt rika förekomsten av tuvsäv (*Trichophorum caespitosum*) som i dessa trakter har en av sina få östsvenska växtlokaler. Andra intressanta arter är brunag (*Rhynchospora fusca*) och strängstarr (*Carex chordorrhiza*) och bland vitmossorna de två västliga arter *Sphagnum imbricatum* och *S pulchrum*.

Kärrvegetation på Fjällmossen

Olika typer av kärrvegetation dominerar Fjällmossen. Här återfinns både fastmatte- och mjukmattekärr där vegetationen domineras av gräs respektive mossor. En typ av fastmattesamhällen finns ofta utmed myrens kanter och vegetationen i denna typ domineras av trädstarr (*Carex lasiocarpa*) och tuvull (*Eriophorum vaginatum*). I bottenskiktet dominerar normalt Sphagnum pappilosum. Ute på den öppna myren intar fastmattorna de torrare partierna med en vegetation som domineras av tuvull (*Eriophorum vaginatum*) på ett bottenskikt av Sphagnum pappilosum. Här och var finns också trädstarr (*Sphagnum lasiocarpa*) och små kullar av *Sphagnum fuscum* be vuxna med ljung. Sileshår (*Drosera rotundifolia*), tranbär (*Vaccinium oxycoccos*) och rosling (*Andromeda polifolia*) förekommer allmänt.

Rena tuvullsamhällen är ovanliga på Fjällmossen. Den fuktighetsgradient där detta samhälle normalt återfinns, intas på Fjällmossen av ett samhälle med mer nordlig prägel - tuvull-tuvsäv-samhället (*Eriophorum vaginatum*- *Trichophorum caespitosum*) på ett bottenskikt av *Sphagnum pappilosum* och *S tenellum*.

I mjukmattesamhällen dominerar mossorna över gräsen. Bland mossorna kan nämnas *Sphagnum pappilosum* som dominerar helt på de öppna myrvidderna, *S pulchrum*, *S Dusenii*, *S imbricatum*, och *S apiculatum*. Bland halvgräsen dominerar flaskstarr (*Carex rostrata*) och ängsull (*Eriophorum angustifolium*) tillsammans med dystarr (*Carex limosa*), enstaka tuvull och kärrsälting (*Triglochin palustre*). Mot de torrare kanterna finns även tuvsäv (*Trichophorum caespitosum*), vitag (*Rhynchospora alba*) och trädstarr (*Carex lasiocarpa*).

Större gungflyartade partier intas av en blandning av ovanstående vitmossearter, ofta med stora vackra mattor av *Sphagnum pulchrum*.

I anslutning till drag med små öppna vattensamlingar återfinns ofta lösbotensamhällen med ett glest bottenskikt som utmärkande drag. Olika vitmossor förekommer glest i bottenskiktet och i fältskiktet märks brunag (*Rhynchospora fusca*), vitag (*R alba*), vattenklöver (*Menyanthes trifoliata*), flaskstarr

(*Carex rostrata*), kärrsälting (*Triglochin palustre*), ängsull (*Eriophorum angustifolium*) och här och var också myggblomster (*Hammarbya paludosa*).

Mossevegetation på Fjällmossen

Mossarna på Fjällmossen är utbildade som tallrismossar där hela mosseplanet är bevuxet med en, oftast, gles och lågvuxen tallskog. Dessa förhållanden är likartade på flertalet mossar i östsverige på grund av den förhållandevis låga nederbörds mängden inom området. Undervegetationen består huvudsakligen av ris, framför allt av skvattram (*Ledum palustre*), som har en utpräglat ostlig utbredning i Sverige, men även av ljung (*Calluna vulgaris*), odon (*Vaccinium uliginosum*), lingon (*Vaccinium vitis-idaea*) och kråkris (*Empetrum nigrum*). I mossens kanter dominerar oftast ljung och kråkris, medan de inre delarna domineras av skvattram.

På mossarna finns dessutom ofta hjortron (*Rubus chamaemorus*), rosling (*Anromeda polifolia*) och tranbär (*Vaccinium oxycoccos*). Här och var på mossarna finns dessutom fastmattesamhällen bevuxna med bl a vitag (*Rhynchospora alba*), tuvull (*Eriophorum vaginatum*), *Sphagnum balticum*, *S pappilosum* och *S rubellum*.

Runt mossarna löper i regel en lagg med kärrvegetation. Laggen samlar upp det fastmarksvatten som rinner till från omgivningen och har i regel en något rikare flora än fattigkärren i övrigt på Fjällmossen. Här växer arter som t ex ängsvädd (*Succisa pratensis*), vattenklöver (*Menyanthes trifoliata*), kärrviol (*Viola palustris*), kärrsilja (*Peucedanum palustre*), blååtäl (*Molinia caerulea*), ängsull (*Eriophorum angustifolium*), sjöfräken (*Equisetum fluviatile*) och dystarr (*Carex limosa*).

Skogsmarken inom Fjällmossens naturreservat

Skogsmarken inom Fjällmossens naturreservat är av skiftande karaktär. I stor utsträckning består den av barrskog med enstaka inslag av lövträd. I vissa delar är barrskogen gammal och flerskiktad och naturskogsartad, medan den i andra delar består av ungskogar. Med ungskogar avses skogar som är yngre än ca 100 år vilket kan betraktas som ungt i ett biologiskt perspektiv. Längs hela Fjällmossens södra kant ingår en randzon med skogsmark i naturreservatet. I vissa delar är denna skog gammal, medan den i andra delar är ung och påverkad av skogsbruk i sen tid.

Ute på mossen ligger flera skogsklädda ”öar”, oftast med lågvuxen tallskog. Den största ”ön” är Stora Holmen där den övervägande delen av skogen är drygt 100 år. Flera stora skogsklädda uddar, som t ex Hammarbergsudden, sticker ut i myrmarken. På Hammarbergsudden finns flera äldre tallskogar, men även yngre skogsbestånd.

Getslottet är en annan skogsklädd udde väster om Hammarbergsudden där det växer en barrblandskog med inslag av asp och björk. I västra kanten av Getslottet finns en del gamla och grova tallar med eventuella spår av reliktböck, se nedan. Spridda i området finns en del ganska grova lågor. På enstaka granar växer gammelgranslav (*Lecanactis abietina*).

En annan mycket värdefull skogsklädd ö i öster är Honungsholmen som Sörmlandsleden passerar över. Honungsholmen är utpekad som nyckelbiotop och här står bla ett antal flerhundraåriga tallar och talltorrakor där spår av den hotade och mycket sällsynta skalbaggen reliktböck (*Nothorina punctata*). Också på de intilliggande myrholmarna växer en mycket gammal och grov tallskog.

På fastmarken i den nordvästra delen av naturreservatet nära Papptorp finns en igenvuxen hagmark som nu övergått till en lövdominerad strandskog. Området är utpekad som nyckelbiotop. Asp, al, björk och gran dominerar med inslag av tall och hassel. Det finns gott om döda och döende aspar och en del asplågor med bl a rävticka (*Inonotus rheades*) och barkticka (*Ocyporus corticola*). På

asparna växer skinnlav (*Leptogium saturinum*) och de rödlistade arterna asphättemossa (*Orthotrichum gymnostomum*) och liten punktlav (*Acrocordia cavata*). Det finns mycket död ved även av andra trädslag, bl a många grova granlågor i östra delen av strandskogen. Det finns ett påfallande stort inslag av vedsvampar i området.

I direkt anslutning till Lövsjöns östra strand finns en barrbevuxen myrholme med ett stort inslag av björk och en del asp och al. Grova tallar finns här och var på holmen. På granarna växer gammelgranslav. På myrholmen finns grova lågor av barrträd samt högstubbar och lågor av björk.

Utöver inventeringen av nyckelbiotoper har ingen systematisk inventering av skogsmarken inom Fjällmossens naturreservat skett.

Torvtyper vid Fjällmossen

År 1922 genomfördes en torvmarksundersökning av Fjällmossen. Syftet med undersökningen var främst att få uppgifter om de olika torvlagrens mäktighet på skilda delar av Fjällmossen. En profil om 39 borrpunkter drogs från Lövsjön i väster till St Göljen (då benämnd Fjällsjön) i öster. Ett antal av dessa borrpunkter lades också i Fjällmossevikens och i Fjällmossens sydvästligaste hörn. De viktigaste resultaten av undersökningen redovisas kortfattat nedan.

Myrens översta partier utgörs antingen av Sphagnum- eller av starrmosstorv. Spagnumtorven återfinns på Fjällmossens nuvarande mossepartier och har en mäktighet på normalt mellan 1,5-2 meter men kan uppgå till 4 meter i de centrala och nordöstliga delarna (bl a norr om St Göljen på Sörmlandssidan).

Starrmosstorven når normalt en mäktighet på mellan 2,5-3 meter.

Starrtorven därunder är normalt någon eller några meter tjock men kan som i Fjällmosseviken komma upp i över 5 meters tjocklek.

Kärrtorven når normalt en mäktighet på mellan 0,2-1 meter och är djupast i Fjällmossens centrala partier.

Underst ligger ett upptill 0,75 meter tjockt lager med sjödy, gyttja och lergyttja och därunder tar sand eller lera vid.

Torvlagrens totala mäktighet varierar normalt mellan 2-5 meter men är på myrens centrala plan något djupare (5-6 meter). Djupast är torvlagren i Fjällmosseviken med lager på upp till 8,5 meter. I Fjällmossens sydostligaste utlöpare är mäktigheten mellan 4-6 meter.

Pollenanalys

I en borrpunkt på Fjällmossens centrala del har en pollenanalys gjorts. Mäktigheten av torvlagren är här 4 meter och underlaget består av lera. Av pollenanalysen framgår bl a att gran och tall ökat procentuellt fram till nutid, granen har ökat mest. Björk och hassel har minskat och alen har hållit sig konstant.

De ädla lövträden ek, lind, avenbok och bok är konstanta i mängd, någon procent, ner till en mäktighet av 2,5 meter. Därunder har dessa trädslag en pollenandel på 5-10 %.

En tillfällig förändring i polleninnehållet kan ses på ett djup av 2,5 meter. Vid denna tidpunkt övergick den dåvarande starrmossen till mosse. Här minskade granens andel markant under en tid medan björk och al lika tydligt hade en kraftig ökning.

Djurliv

Ryggradslösa djur

Entomologiska stickprovsundersökningar har genomförts på bl a Fjällmossen och Stora Bötet i Södermanland, som ligger norr om Fjällmossen, från mitten av 1960-talet och fram till 1974. Det som främst inventerades var fjärilar, ordningen Lepidoptera. Flera intressanta fynd gjordes bl a hittades den grå harfotspinnaren (*Dasychira fascelina*), som enligt dåtida litteratur ansågs vara tämligen sällsynt, men som förekom allmänt på Kolmårdsmyrarna. Rikedomen på fjärilar var stor på myrmarkerna enligt inventeringen.

I rapporten Fjällmossen- inventering och planering av ett riksintressant myrkomplex hävdas att orsaken till rikedomerna på fjärilar på Kolmårdsmyrarna är flera. En viktig faktor är de gynnsamma klimatiska förhållandena på vissa delar av myrarna. Detta ger förutsättningar för en rikare växtlighet där bl a björk, sälg och odon förekommer. Dessa arter är viktiga näringsväxter åt många insektsarter.

Fåglar

Fjällmossen utgör både en viktig rast- och häckningslokal för ett antal fågelarter. En inventering av fågellivet på Fjällmossen gjordes 1979 på uppdrag av länsstyrelserna i Östergötlands och Södermanlands län (Länsstyrelsen i Södermanlands län, 1981. Rapport nr 4). Fjällmossen med omgivande skogsmarker konstateras i denna inventering vara av stort värde för fågellivet. 131 arter noterades under inventeringen. Många mycket känsliga arter häckade i området. Exempel på typiska myrfåglar som noterades vid Fjällmossen är storspov, skogssnäppa, rödbena, grönbena, trädpiplärka och ängspiplärka.

För orre och tjäder är Fjällmossen med omgivande skogsmark av mycket stort värde och flera spelplatser finns på myren och i skogen. Trana häckar på myren och stora flockar kan ses under flyttningen. Rovfåglar som fiskgjuse, ormvråk, bivråk, duvhök, fjällvråk och sparvhök kan regelbundet ses vid Fjällmossen. Andra arter som kan nämnas är morkulla, enkelbeckasin, sparv- och pärluggla och nattskärna.

Däggdjur

Älg, rådjur, räv, hare och ekorre har setts inom reservatet. Olika arter av smågnagare finns sannolikt inom naturreservatet. Ingen systematisk inventering av däggdjur har genomförts.

3.2 Kulturhistoriska förhållanden

Äldre lämningar

Inom naturreservatet finns en äldre lämning registrerad. Det är den sk Pigans plågosten i östra delen av Fjällmossen, se bilaga 4.

Häradskarta

På den gamla häradskartan över Östkind och Björkekind härad från 1868-69 är Fjällmossen markerad som myrmark. Ingen slåttermark finns registrerad. Anslutande skogsmark, uddar och holmar är markerade med barrträdssymboler.

Tidigare markanvändning

Förmodligen har även delar av Fjällmossen, liksom många andra myrar i Sverige, tjänat som naturlig fodermark under tidigare sekler. Mossen har sannolikt utnyttjats som slåttermark där man skördat olika arter högstarr för att använda som vinterfoder till boskapen.

Torvtäkt för bränntorv har i mindre skala bedrivits på två områden av Fjällmossen. Dels i myrens sydostligaste del, dels i myrens västligaste delar. Dessa torvtäkter var gamla redan 1922 då en torvundersökning gjordes på myren.

3.3 Nuvarande markanvändning

Nuvarande markanvändning har fram 1997 bestått av rationellt skogsbruk i skogsmarken som omger Fjällmossen. Skogsbruket har bedrivits genom, många gånger, stora avverkningar som sträckt sig ända ner till myrkanten. Detta har lett till en negativ påverkan på berörda naturtyper och på landskapsbilden i vissa områden.

Jakt på klöv- och småvilt bedrivs i området.

3.4 Tillgänglighet

Man kan nå Fjällmossens naturreservat antingen från väster eller öster. För att komma till reservatet från väster tar man av norrut från vägen vid Kolmårdens djurpark. Efter ca 3 km finns en parkeringsplats på vänster sida om vägen. Strax intill leder en stig vidare norrut till naturreservatet. Från öster kan man nå naturreservatet genom att köra norrut från Kvarsebo och vidare åt nordväst mot Vrångsjö. Cirka 0,5 km nordväst om sjön Vrångsjö ska en parkeringsplats iordningställas. Från denna punkt kan man följa Sörmlandsleden in i naturreservatet.

Andra vägar söder om reservatet är i stor utsträckning privata och försedda med bommar.

3.5 Slitage- och störningskänslighet

Fjällmossens naturreservat är ett stort reservat och själv myrområdet är svårtillgängligt pga av det är fuktigt och blött. Sörmlandsleden går genom reservatets östra del och visst slitage kan uppstå längs leden. Länsstyrelsen bedömning är dock i dagsläget att risken för slitage som kan påverka naturreservatet negativt är liten.

3.6 Källuppgifter

Statens Geologiska Undersökningar, 1922. Torvarkivet i Stockholm. Torvmarksundersökning av Fjällmossen. Opublicerat material.

Länsstyrelsen i Östergötlands län, 1976. Fjällmossen-inventering och planering av ett riksintressant myrkomplex.

Länsstyrelsen i Södermanlands län, 1981. Inventering av fågellivet på Fjällmossen i Östergötlands och Södermanlands län.

B. PLANDEL

1. Disposition och skötsel av mark

1.1 Kvalitetsmål för Fjällmossens naturreservat

Kvalitetsmålet för skötseln av Fjällmossens naturreservat är att bevara myrmarkens hydrologi och skogsmarkens ekologi med den fauna och flora som naturligt hör hemma i de olika naturtyperna. Gamla tallskogar med inslag av lövträd i större och mindre omfattning ska bevaras. På fuktigare marker ska äldre granskog bevaras.

Kvalitetsmålet omfattar också att återskapa gammelskog av främst tall men även gran inom de områden som brukats genom skogsskötsel så att dessa områden återfår en naturskogskaraktär med tillhörande arter. Grova lövträd och lövbestånd ska gynnas på lämpliga marker.

De, för myrmarker och gammelskogar, karakteristiska arterna som finns inom reservatet skall kunna fortleva i livskraftiga bestånd. Mängden död ved ska vara stor i hela reservatet på lång sikt.

Den naturliga successionen, som omfattar störningar av eld, vatten och väder, ska kunna påverka myr- och skogsmark i naturreservatet. Vid bekämpningen av eventuella bränder inom reservatet ska åtgärderna inriktas på att skydda intilliggande fastigheter.

1.2 Skötselområden

Reservatet har indelats i skötselzoner där myrmarken är skötselzon 1, gammal och äldre skog skötselzon 2 och yngre skog skötselzon 3.

Skötselområde 1

Myrmarken

Myrmarken består av ett stort sammanhängande område som i öster fortsätter söderut i två långa flikar. I myrmarken finns ett flertal skogsklädda myrholmar och också flera utskjutande skogsklädda uddar.

Areal: 271 ha

Åtgärder

Området ska lämnas orört.

Skötselområde 2

Gammal och äldre skog, både tallskog, granskog och blandskog. Som gammal och äldre räknas skogen när den är omkring 100 år och äldre.

Mål

Den gamla och äldre skogen ska bevaras. Naturvärdena i områdena ska höjas bl a genom att andelen död ved ökar.

Areal: 91 ha

Åtgärder

Den gamla och äldre skogen ska i stor utsträckning lämnas orörd. I vissa områden kan det på sikt bli aktuellt att ta bort inträngande gran för att den inte ska konkurrera ut tallen. Andelen död ved bör öka genom att de naturliga störningsregimerna får verka i området. Eventuellt kan något område brännas.

Skötselområde 3

Yngre skog (omfattar all skog som är yngre än ca 100 år vilket kan betraktas som ungt ur ett biologiskt perspektiv)

Mål

I de yngre bestånden ska en trädslagsblandning och en spridd åldersfördelning finnas på längre sikt. Naturvärdena ska höjas inom den yngre skogen så snabbt som möjligt.

Areal: 90 ha

Åtgärder

Skötselzonen består av yngre skogsområden som avverkats under, i huvudsak, den senaste 30-årsperioden. En naturlig succession ska gynnas i zonen. 20-30 träd / ha ska huggas fram med syfte att gynna tillväxten av dessa och på så sätt snabbare, och på längre sikt, få en olikåldrig och flerskiktad skog. Lövträd och tall ska gynnas. Bränning kan vara aktuell inom något område.

1.3 Jakt

Jakt är tillåten inom reservatet, med undantag av fågeljakt. Älgdragare för fällt vilt får användas med försiktighet inom reservatet. Markskador pga körning ska undvikas.

1.4 Utmärkning av reservatets gräns

Utmärkning av reservatsgränsen ska utföras av naturvårdsförvaltaren enligt svensk standard SIS 031522 och enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

2. Anordningar för rekreation och friluftsliv

2.1 Övergripande mål

Naturresevatet ska, under stort hänsynstagande till flora och fauna vara tillgängligt för det rörliga friluftslivet. För att göra området mer tillgängligt för friluftslivet och för att informera besökare planeras flera anordningar för friluftslivet.

2.2 Riktlinjer och åtgärder

2.2.1 Information

En informationsskylt i A1-format med beskrivning av naturresevatet och gällande föreskrifter ska tas fram. En skylt med allmän information om myrar i Östergötland ska sättas upp. Skyltarna ska placeras vid parkeringsplatserna söder och sydost om Fjällmossen och i anslutning till Sörmlandsleden (se bilaga 3). Av informationen ska framgå att EU´s Life-fond bidragit ekonomiskt till skyddet av Fjällmossen.

2.2.2 Vandringsled

Sörmlandsleden passerar genom Fjällmossen östra del, se bilaga x. En vandringsled bör också anläggas i Fjällmossen västra del fram till själva mossen och över den bank som leder tvärsöver mossen här.

2.2.3 Parkeringsplats

En parkeringsplats för ca 4 bilar ska iordningställas norr om vägen ca 3 km från Kolmårdens djurpark. I den östra delen ska en parkeringsplats för ca 1 buss och 4-5 bilar iordningställas.

2.2.4 Renhållning

Utplacering av sopmaja eller soptunna bedöms inte vara nödvändig.

3. TILLSYN

För närvarande bedöms ingen speciell tillsynsman behövas inom resevatet. Tillsyn av resevatet skall ombesörjas av naturvårdsförvaltningens personal.

4. DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING

Skötseln av naturresevatet ska ske på ett sådant sätt att önskat resultat uppnås till lägsta möjliga kostnad. Effekterna av utförda skötselinsatser måste därför alltid följas upp. Uppföljningen ska sedan ligga till grund för förändringar av skötselmetoder och revidering av skötselplanen.

4.1. Dokumentation och inventering

Systematiska inventeringar av lavar, mossor, svampar och insekter bör genomföras i området senast år 2005 för att dokumentera naturvärdena i naturreservatet. En inventering av fågellivet som uppföljning av den inventering som gjordes för 20 år sedan bör genomföras senast år 2005.

4.2 Uppföljning

En uppföljning ska ske i de områden åtgärder genomförs. En dokumentation av naturvärden i de områden med yngre skog där åtgärder ska göras bör ske för att en uppföljning av hur naturvärdena utvecklas inom dessa områden.

Om något område kommer att brännas är det också viktigt med en dokumentation innan bränning sker och en senare uppföljning av både flora och fauna, främst insektsfaunan. Inventeringarna ska ske 1 år efter varje brandtillfälle och därefter under de följande två åren. Ytterligare en uppföljande inventering ska ske 6-8 år efter brandtillfället i respektive område.

5. FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

5.1 Ekonomisk utredning

Länsstyrelsen har gjort en ekonomisk utredning daterad (bilaga 5). Den ekonomiska utredningen är undantagen från fastställelse.

5.2 Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Alla i plandelen redovisade åtgärder bekostas av staten.